

Ta NAV tilbake

ÅPENT BREV TIL ARBEIDS- OG VELFERDS DIREKTORATET

Årsmøtet i **Fattignettverket Norge (FnN)** 30. april 2017 i Oslo har diskutert NAV sin rolle i fattigdomsbekjempelsen i Norge. Vi er bekymret for at NAV fjerner seg mer og mer fra brukernes interesser og at Velferdslinja er erstattet av sin rake motsetning, arbeidslinja. Siden NAV ble dannet har de ikke bidratt til å løfte sine brukere ut av fattigdommen ved å heve ytelsene, snarere tvert imot.

Årsaken til at mange organisasjoner som arbeider mot fattigdom støttet sammenslåingen av A-etat, trygdeetaten og sosialtjenesten og opprettelsen av NAV, var at de kommunale sosialkontorene ikke fungerte tilfredsstillende og at livsoppholdssatsene ikke var i nærheten av å dekke de faktiske utgiftene som trengs for å leve et anstendig liv. NAV-reformen ble mislykket fordi sosialkontorene fortsatte akkurat som før med negativ utvikling i økonomiske ytelser og fravær av individuelle hensyn. FnN mener derfor at sosialhjelpen må gjøres statlig og at sosialsatsene må minst økes til det nivået som framkommer av SIFOs standardbudsjettforskning (Statens institutt for forbruksforskning).

Før oppstarten av NAV ble det stilt krav om brukermedvirkning på alle nivåer i NAV og det lyktes å få dette inn i NAV-loven. Alle NAV-brukere skal ha tilgang til brukermedvirkning og brukerutvalg. I 2013 ble brukerutvalgene evaluert og rundt en tredjedel fungerte bra, en tredjedel fungerte dårlig og en tredjedel var ikke opprettet. Det burde da være NAV-ledelsens oppgave å styrke alle de lokale brukerutvalgene og oppfylle lovens krav, men vi har inntrykk av at NAV-kontorene nedprioriterer brukermedvirkningen og helst vil slippe å bruke for mye tid på dette.

FnN ber Arbeids- og velferdsdirektoratet om å pålegge lederne ved NAV-kontorene å sørge for fungerende brukerutvalg i alle kommunene og i alle bydelene. Bare i unntakstilfeller kan små lokale NAV-kontor samarbeide om felles brukerutvalg. Brukermedvirkningen må forankres på lavest mulig nivå. Det må sørges for god utveksling av saker og informasjon mellom lokale, fylkes- og sentrale brukerutvalg og NAV-ledelsen. Dette vil være til fordel for både NAV-lederne og for alle NAV-brukerne, slik at brukerne kan realisere sin rett til å bidra til bedre NAV-tjenester og en mer effektiv fattigdomsbekjempelse.

Fram mot 2010 var det den norske regjeringen som hadde ansvaret for å bekjempe fattigdom i Norge. Det ble utarbeidet fattigdomsplaner, arrangert fattigdomskonferanser og laget gode meldinger og rapporter. Det skulle være regjeringens sak nummer en å avskaffe fattigdommen. Men regjeringen snudde og overlot ansvaret for fattigdomsbekjempelsen til NAV, som skulle fortsette arbeidet med fattigdomsplaner og være fattigdomsbevegelsens støttespillere. Men de siste årene har det vært lite reell fattigdomsbekjempelse i Norge, antall fattige barn og voksne har økt jevnt.

FnN mener at Arbeids- og velferdsdirektoratet og regjeringen må ta et krafttak for å bekjempe fattigdommen i Norge. Vi ber om at det blir utarbeidet en ny fattigdomsplan der brukerne deltar fra starten, at det arrangeres fattigdomshøringer over hele landet og åpnes for en bred offentlig debatt. Det må fastsettes en minstestandard for livsopphold fra sosialkontoret. Andre ytelser må settes høyere enn dette nivået. Et rausere NAV vil redusere den samfunnsskadelige ulikheten og føre til en sunnere vekst nedenfra og lokalt. Dette vil komme hele samfunnet til gode.

Fattignettverket Norge ønsker at NAV skal ta ansvar for å avskaffe fattigdommen i Norge og at de skal bidra til en vesentlig videreutvikling og styrking av brukermedvirkningen for å skape bedre tjenester og et bedre NAV.